

[J. Oskar Andersen.]

det Synspunkt, at en fuldstændig Adskillelse mellem Stat og Kirke i Virkeligheden har visse uheldige Sider.

Den Maade, hvorpaa man fra socialdemokratisk Side opfatter det, man kalder en fuldstændig Adskillelse mellem Stat og Kirke, betyder ikke nogen reel Forskel fra den Maade, hvorpaa Sagen opfattes fra kirkelig Side, fra den kirkelige Side, jeg repræsenterer. Jeg vil blot — som Historiker, kan man sige — udtale, at vi tilvejebringer ikke derved en fuldstændig Adskillelse, saaledes som man har det i Amerika. Netop nem de Forslag, som kommer frem fra socialdemokratisk Side, betones det, at det ønsker man ikke, for hele det Kirkegods, der stadig væk skal anvendes til Kirkens Brug, skal være under et Tilsynsstyre eller saadant. Det vil med andre Ord sige, at der vedbliver at være et Baand mellem Stat og Kirke, og det vil vise sig paa en Mængde andre Omraader. Naar vi en Gang kommer til nærmere at drøfte det, kan de fra den Side, der siger dette, være overbevist om, at det vil vise sig, at der er Masser af Baand, der ikke brister.

Men det, vi er enige om, det, som man behager at kalde Kirkens Adskillelse, og som jeg vil kalde Kirkens Selvstændiggørelse — det ærede Medlem (Borgbjerg) udtalte, at jeg vilde foretrække den Opfattelse, og jeg tror, det er korrekte —, er, at vi vil holde alle de Ting, der ikke vedrører Rigsdagen, og som den er inkompetent til at tale med om, alt, det, der vedrører det indre Liv i Kirken, Lære og Ritus, for sig og lægge det over i Kirkens egen Haand, saa maa de der, kunde jeg sige, skændes om det, som de er Brødre til, her passer det ikke, her er man inkompetent.

Jeg kan fuldstændig slutte mig til de Udtalelser, der kom frem fra den forrige Kirkeminister, Hr. Dahl. Nu er de blevet citeret, og jeg finder ingen Grund til at gentage dem; jeg havde ellers skrevet flere af disse Udtalelser op, der netop gaar ud paa at sige dette, at det, man ønsker, er, at disse Ting lægges over i Kirkens egen Haand, man giver Kirken Selvbestemmelse, ogsaa med Hensyn til dette, om man vedblivende ønsker at være sammen, eller man ønsker at træde ud af denne Kirke. Med Hensyn til Midlernes Anvendelse skal der følge en Kvotadel med de Folk, der ønsker at danne Særsamfund.

Det blev betonet meget stærkt, at disse Midler skulde komme de Samfund, der var evangelisk-lutherske efter Grundlovens Forstaaelse, til gode. Der blev ogsaa i denne

Sammenhæng talt om, at dette gjaldt selvfølgelig ogsaa Kirkernes Anvendelse. Der blev altsaa taget den skarpeste Afstand fra et saadant Forslag som det, der var fremsat af den ærede Ordfører for det radikale Parti, at Kirkebygningerne skulde kunne bruges af alle Samfund, der ønskede at kalde sig kristne. Nej, der var Tale om, at det skulde komme dem til gode, som efter Grundlovens Forstaaelse stod paa det evangelisk-lutherske Grundlag.

Jeg har den Opfattelse, at en Adskillelse mellem Stat og Kirke er umulig uden en Grundlovsændring. Det kan ikke nytte, at den ærede Ordfører for Socialdemokratiet anfører en Bog af Julius Friis-Hansen, der mener, at det kan ske uden Grundlovsforandring. Jeg vil gøre det ærede Medlem opmærksom paa, hvad han ved lige saa godt som jeg, at den Gang vi sidst skred til en Grundlovsforandring, foreslog J. C. Christensen, at man skulde medtage de af Kirkeparagrafferne, som gjorde en Grundlovsforandring nødvendig. Men den Gang blev det sat til Side, fordi man ikke ønskede en saadan Ændring, man ønskede netop Folkekirken forankret ved Grundloven. Der er ogsaa den Paragraf om, at Kongen skal tilhøre den luthersk-evangeliske Folkekirke. Man kan sige, hvad man vil om dette, det lader sig ikke gennemføre.

Vi ved jo alle, at en Grundlovsforandring er saare vanskelig. Men det er heller slet ikke det, det kommer an paa. Som sagt af den tidligere Kirkeminister Hr. Dahl kan vi følges ad det Stykke paa Vejen, der er angivet ved disse to Hovedpunkter, det er det, der trænges til i Øjeblikket, og saa kan vi senere lade vore Efterkommere om den videre Udvikling, hvis det viser sig nødvendigt, efter som Forholdene udvikler sig.

Derfor er det ogsaa ganske forstaaeligt — det fremgik ogsaa af Udtalelserne fra den ærede Ordfører for Socialdemokratiet i Dag —, at vi kan arbejde sammen, vi staa med den samme Forstaaelse af, hvad kirkelig Frihed og hvad Adskillelse mellem Kirken og det borgerlige er. Og naar Venstre ikke kan arbejde med, er det, fordi Venstre er inficeret af den Opfattelse, som endnu det radikale Parti har, at Frihed betyder Tvang til at gennemføre en Splittelse i Folkekirken. Forhaabentlig vil Venstre komme bort fra dette efterhaanden, og jeg haaber, at man ogsaa her i dette høje Ting vil finde Mænd i Venstre, der vil tilkendegive, at den Opfattelse har de ikke, og vil vise det, som Venstre i øvrigt paa saa mange Punkter virkelig har Grund til